

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok -- -- 4 koruny -- hal. Na pol roka -- -- 2 " -- " Na štvrt' roka... 1 " -- " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ' : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
---	---	--

Upozornenie!

Ku tomuto číslu našich novín poštovu poukážku (červenú kartu) pripojujeme tým cieľom, aby naši čtení predplatitelia upotrebili ju k obnoveniu ich predplatku na rok 1915.

Tých čtených odberateľov ale ktorí s doposlaním predplatku na bežiaci rok viac alebo menej zaostali, jestli riadne zasielanie našich novín i na ďalej si žiadajú, uctive vyzývame, aby ich podlžnosť, najpozdej do 20. tohoto mesiaca odoslať nám si nezťažovali.

Budapešť, 5. decembra r. 1914.

Vydavateľ'stvo.

Včul treba nám napnúť všetky naše sily.

Napísal: *Karol Huszár*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.

Terajšia vojna začalo sa tak, že naši zlostní susedia, zákerníci vrahovia Srbi a tyranskí Rusi od rokov chystali sa roztrhať ríšu jeho veličenstva nášeho kráľa Franca Jozefa. Poburovanie, štvanie, podplácanie nestydate prevádzali po všetkých hraniciach monarchie. Upotrebili ešte aj hnusnú zákernícku vraždu len aby do nás zadrapiť sa mohli. Zavraždením následníka trónu Franca Ferdinanda, zavraždiť chceli našu budúcnosť. Keď sme žiadali prísne potrestanie zlostných vrahov, ruský cár, ba i sam ruský ľud, zaujali sa za hnusných vrahov. Nemecký cisár a nemecký národ ale nemohli ďalej bez slova hľadať na túto neslýchanú nemravnosť. Keď teda Moskal v jeho nesmiernej bezočivosti oboril sa na rakúsko-uhorskú monarchiu, ktorá ako to každý uznať musí, hľadala jedine svoje pravdy, nemecký ľud do posledného chlapa postavil sa na našu stranu. Srbská vražedelná

nácia našla ale ešte aj iných protektorov, Angličania, Francúzi a Belgičania už vopred usniesli sa na tom, že od zadku napadnu Nemcov a kým oni podmania si nemecké územie okolo rieky Rýn, Moskál zatiaľ zaplaví *Halič a vtiahne do Berlína*. Nemeckú provinciu v Asii napadli ešte aj Istivi Japonci. Jedine Turek prišiel nám na pomoc. Ostatné nácie okúňajú sa a čakajú, či pri veľkom delení aj im ujde sa dajaká korisť.

Päťadvadsať do tridsať millionov ľudí zbraňou rútiť sa jedon na druhého. Na bojištach mrzne, trápi sa a nedostatok trpí mládež celej Európy. Každý stojí v zbrani od dvadciateho do 42. roku. Už aj Asia, Afrika a Australia pomiešaly sa do vojny. Chystá sa zároveň aj Amerika. Podobného hrozného prevratu svet ešte nikdy nevidel. V chalupách a palácoch bohatierov osamotelé žialia ženy a deti a **neni rodiny z ktorej by nebolo vojaka, raneného alebo už aj mrtvého.**

Je to veľmi smutná vec, že v XX. stoly pre niekoľko srbských divochov, zákerníckych vrahov a pre niekoľko nemravných diplomatov, **tolké mil-**

liony ľudí upadnúť musia do tak hrozného zármutku.

Týmto hrúzam ale prítomne nemožno vyhnuť. Kým najdu sa ľudia, čo do tak veľkého nešťastia uvalujú národy, zatiaľ národy postaviť sa musia na bojište a zbraňou obrániť svoju samostatnosť, vieru a slobodu.

Keby synovia našej drahej vlasti so zbraňou nepostavili sa proti záplavu Rusov aby sa neodolateľná pevnina obránili našu krajinu a všetkých čo v nej žijú, vtedy zničené by boli všetky úspechy tisícročných obetí a prác. Hrozná vec je upadnúť do smrteľnej choroby, rozlúčiť sa museť s milovanou manželkou s drahými osirotenými dieťkami, lež tisíckrát hroznejšia vec je len pomyslieť na to, čo by bolo z našej vlasti a zo všetkých jej obyvateľov, keby v tejto vojne Srb alebo Rus zvíťazil.

Zo skúsenosti vieme, že kdekolkvek vtiahnu ruské čaty, tam zbraňou nútia obyvateľov, aby opustili svoje náboženstvo. Kdekolkvek prídu, tam k tomu násilia obyvateľov, aby miesto katolíckeho náboženstva prestúpili na ruské rozkolníctvo, aby miesto rímskeho pápeža za viditeľnú hlavu cirkvi prijali a vyznávali ruského cára. Kto sa nechce zrieknuť viery svojich otcov a verným ostane ku cirkve katolíckej, toho trýznia, mučia, prenasledujú a pošlú do olovených baní Sibirska. To všetkých stranách, ktoré si podmania Rusi, v školách len v ruskej reči slobodno vyučovať, v celej verejnej správe úradná reč je výlučne ruská. Do najvyšších úradov posadia kozákov. Keby sa Rusom pošťastilo zvíťaziť, Uhorsko pozbaví všetkých práv a slobôd a ako to teraz v Haliči a v Bukovine robia, podpálili by všetky mestá a dediny, srúcali a vyrabovali by všetky naše domy a príbitky, odviekli by nám všetko, čo máme, kto by sa im protivil, toho by zavraždili, našich synov by násilne vzali ku vojsku, naše ženy, dcery a dievky napadli a zpríznili by ako dravci. Tak to robia Rusi všade, kdekolkvek sa octnú.

Neni statočného človeka v Uhorsku, ktorý by s toľkou haňbou a potupou spriatelil sa vedel. Preto naši zmužili hrdinovia s nikdy nevidalou oduševnenosťou tiahli na bojište, aby od tohoto hrozného nešťastia zachránili svätú pôdu našej drahej vlasti. Všetci bojujeme za vás doma ostavších a za celú krajinu. Naši

praotcovia takými nevyslovnými útrapami a obetami krvi, cez tisíc rokov vedeli udržiavať Uhorsko. Prítomne tiež len podobnou sebaobetivosťou môžeme zabezpečiť udržanie a ďalšie jestvovanie našej vlasti. Neideme my podmaňovať cudzé krajiny, utláčať iné národy a hrdinským napnutím všetkých našich síl udržať chceme len seba samých.

Občania našej vlasti behom jedného týždňa na vojenskú pôžičku dali vyše 800 millionov korún. Samé katolícke vyššie a nižšie duchovenstvo prispelo k tomu s viac ako 30 millionami. Na podiv je okrem toho ak obrovské obete donáša verejná dobročinnosť. Po celom svete, pritom hovoria len o zmužilosti a hrdinstvách uhorského vojska. Keby nebolo uhorského delostrelca husára a bakančoša, naši nepriatelia by už dávno boli zvíťazili. Vlastenectvo, sebaobetivosť hrdinstvo a neodolateľná zmužilosť synov našej vlasti, opravde zázraky koná po všetkých stranách. Vojna na váhu klade národy, o lude Uhorska ale i najväčší nepriateľ vystaviť môže jedine to vysvedčenie, že *synovia jeho najlepšie vojaci sú na celom svete*. Keď si nás posiaľ nevedeli vážiť v Rakúsku a po iných krajinách, včul sa môžu presvedčiť, že **najistejšou oporou trónu je obyvateľstvo Uhorska**. Najpotešiteľnejšia vec ale je, že v svedomitom plnení našich povinností ku kráľovi a vlasti závodíme všetci bez rozdielu jazyka a národnosti.

V našom zajatí je už stotisíc ruských obecných vojakov a tisíc moskalských dôstojníkov.

Zastupiteľstvo krajiny sišlo sa ku poradám minulého týždňa. Premnoho krvi utratili sme v neustálych bojoch, nepočtení bratia naši v neoznačených hrobách odpočívajú v cudzej hrudi, premnohých zase opatrujeme zmrzačených — nejedna rodina ťažko a preťažko stoná pod ukrutnosťami vojny, predsa ale neslobodno nám zúfať.

Docela nemožná vec je, že by naše hrdinské čaty nedosiahly konečného, rozhodného víťazstva! Preto nešanujme včul žiadne obete, bo keď sme teraz skúpi, pozdej nie našim vojakom budeme museť obete donášať, bo celú krajinu ozbijajú a vyrabujú nepriateľské hordy.

Každý chlap svoju povinnosť zmužile vyplníť má na tom mieste, kde ho postaví veliteľstvo.

Ako nadľudskou sebaobetivosťou bojujú naši vojaci na bojišti, podobnou zmužilosťou majú vynikať i doma ostavší členovia rodín.

Ochotne nznávame, že prítomne mnoho padá na jednotlivé rodiny. Toto sú už nevyhnutné následky vojny. Krajina ale nikdy nepustí brániacich ju hrdinov, ich vdovy a siroty. Doma jestvujúcich svätou povinnosťou nech je, aby pod ochranu vzali a dľa možnosti podporovali opustené vdovy a siroty vo vojne padlých hrdinov. Koho Boh majetkom požehnal, nech sa stará o opustené siroty a vdovy. Nebola by to aj statočná dedina, v ktorej biedu musely by trpeť manželky, vdovy a siroty našich na bojišti krvácajúcich hrdinov.

Utešené bolo to zriedkavé oduševnenie, ktorým naši hrdinovia pod ovenčenými zástavami tiahli do vojny. Ešte utešenejšie bude, keď toto oduševnenie neostane slameným plameňom a keď každý svedomite vyplní svoju povinnosť.

Neopúšťajte sa a Boh nás neopustí.

Vianoce našich vojakov.

Blížia sa vianoce, najkrásnejšie a najlepšie držané sviatky sveta. Pomyslime si už teraz nato, že kým my vtedy v teplej izbe slávime sväté vianočné sviatky, v tom istom čase v snehu a v lade, ďaleko od domoviny, od svojich milých, stotisíc a stotisíc mužov bojuje za nás, za našu budúcnosť, za našu budúcu blaženosť.

Tí ľudia, tí za nás nesmierne trpiaci a život svoj obetujúci vojaci, keď vzdorujúc treskúcej zime severu, snehom, ľadom, tam stoja na stráži v strelných jarkoch, v každom okamžení vystavení tomu, že ich drahý život vyhasí guľka nepriateľská, tí hrdinovia toho roku vytvorení sú z tej blaženosti, ktorá je účasťou aj doma ostalého žobráka: zo všetko ohrievajúceho milého rodinného kruhu.

Nato myslel Vojsko napomáhajúci úrad, keď už teraz vyzval pozornosť obecnstva nato, aby obetovalo na vianočné dary našich vojakov a hárok obetovania otvoril s milodarom pol-milliona korún.

Je to krásna a vznešená myšlienka. Potrebné je, aby to vyzvanie — ktoré sme v predošlom

čísle uverejnili — rovnako všimnúť si každý chudobný a bohatý.

Žijeme ťažké časy Spoločenstvo má teraz mnohé výdavky. A predsa zaiste každý s rýchlosťou ochotnosťou bude obetovať na ten kresťanský vlastenecký cieľ.

Každý sa bude ponáhľal odoslať svoje haliere Vojsko napomáhajúcemu úradu, aby na vianoce z našej krvi pochádzajúcim našim hrdinským vojakom spôsobil malú radosť, aby ten vojak videl, že domaostali, za ktorých on v hroznej zime nebezpečenstvu vystavuje svoj život, s láskou myslia naň a s láskou sprevádzajú jeho kroky. A nebude ťažko sossbierať toľko, z čoho by sa každému vojakovi dostalo, keď menej vydáme na vianočnú hostinu, keď menej dáme na vianočné dary, zvlášte keď sa sdržujeme alkoholových nápojov, ako po iné roky. Usporený obnos pošleme Vojsko napomáhajúceму úradu, aby zadovážil, čo za potrebné drží, aby to odoslal našim vojakom, ktorí aby sa vo svätú vianočnú noc hriali pri ohni našej plápolajúcej lásky a videli, že bárs sú aj ďaleko od nás, my s najväčšou pečlivosťou myslíme na nich a použijeme každú príležitosť, aby sme sa im zavďačili zato, že oni za cenu vlastného života a nevyslovného nedostatku, hrdinsky bojujú za našu obranu. *Katolícky kňaz.*

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Víťazné útočenie našich v Poľsku.

(Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 23. novembra.)

V Ruskom Poľsku rozhodnutie sa ešte nestalo. Spojenci v útočení od Čenstochovej na východ od Krakova na severovýchod pokračujú. Z príležitosti zaujatia obce Pilice naše čaty včera **zajaly 2400 Rusov**. Účinok palby nášho ťažkého delostrelectva je mocný.

Ruské válečné sily, ktoré postúpily napred cez dolný tok Dunajca, *nevedely výsledok docieľiť.*

Válečné polozenie vyžadovalo, aby sme jednotlivé karpátske priesmyky dočasne prepustili nepriateľovi.

Vytrhnutie našich z Przemyslu dňa 20.

novembra, obkolesujúce čaty od západného, juhozápadného frontu pevnosti ďaleko odtisklo. Nepriateľ zdržuje sa už mimo strelnej diaľky kanónov.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Napredovanie našich čiat v Poľsku.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 24. novembra.)

Bitka v Ruskom Poľsku v tuhej zime z oboch strán s veľkou energiou vedie sa ďalej. Naše čaty zaujaly viac opierajúcich bodov. Obzvlášte smerom ku Wolbromu a na oboch stranách obce Pilice získaly priestor a zase zajaly početných Rusov. Ináče polozenie je nezmenené.

Vo vnútri monarchie počet zajatcov nateraz činí 110.000, medzi nimi je 1000 dôstojníkov.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Porážka Rusov v Karpátoch.

Do Budapešti do kruhu národnej pracovnej strany v utorok 24. nov. pozde večer z dohore informovaného miesta priniesli chýr, že **zo stolice ungskej naše čaty vyhnaly Rusov**, ktorí sa znova osmelili vtrhnúť cez Karpáty. Kto z Rusov vedel utekať, toho zahnali cez Karpáty. Jedna časť obyvateľstva stolice ungskej, ktoré ušlo pred Rusmi, v utorok popoludní sa už vrátila na svoje bydlisko.

Úradná zpráva.

«Budapesti Tudósító» oznamuje:

Odbitie nepriateľa, ktorý cez karpátske priesmyky stolice ungskej a zemplínskej vtrhol, s úplným zdarom je v prúde. V terajšom stave válečných operácií podrobnosti ešte nemôžeme sdeliť, ale môžeme konštatovať, že Užocký priesmyk je znova v našich rukách a týmto stolica ungská je očistená od nepriateľa. Aj ruské voje, ktoré vtrhly do hornej časti stolice zemplínskej, za ťažkých ztrát reterirujú.

Novšia porážka Rusov v Karpátoch.

(Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje z Nyiregyházy:

Dľa zprávy prišlej od nadžupana stolice ungskej **naše čaty v Užockom priesmyku**

porazily vtrhnutého nepriateľa a vytiskly ho z územia krajiny.

Nadžupan stolice zemplínskej taktiež o víťazstve podáva zprávu. Do zemplínskej pusteného nepriateľa **naše čaty obkolesily a porazily**. Ztrata Rusov na tomto mieste je veľká.

Nepriateľ z územia krajiny na každom mieste začal reterirovať.

Vyhnanie Rusov zo Šariša.

Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje z Nyiregyházy:

Podžupan stolice šarišskej sdeluje z Prešova, že ruské voje, ktoré vtrhly do šarišskej, **naším čatám podarilo sa vyhnat z územia stolice.**

Bitka v Ruskom Poľsku stojí.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 25. novembra.)

V Ruskom Poľsku mohutný zápas ešte trvá. Naše čaty v tejto bitke **dosiaľ zajaly 29.000 Rusov, ukoristily 49 strojových pušiek**, ako aj vela iného válečného materiálu.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naše čaty v západnej Haliči zadržávajú Rusov.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 26. novembra.)

V Ruskom Poľsku bitka na veľkej časti frontu nabudla ráz stojacej bitky. V západnej Haliči naše čaty zadržávajú ruské sily, ktoré postúpily napred cez dolný tok Dunajca.

Aj v Karpátoch vedú sa boje.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ministerpredsa o položení na bojišti.

Ministerpredsa gróf Štefan Tisza vo štvrtok 26. novembra rano nadžupanom poslal nasledovný telegramm:

Na ruskom hlavnom bojišti od Krakova na juh a na sever naše válečné s Nemcami kombinované operácie zdarne napredujú. Vo východných Karpátoch Užocký priesmyk sme zpätvydobili. Rusov, ktorí vtrhli do severnej časti stolice zemplínskej, víťazne vyháname. Od

Užoku na východ naše čaty sú ďaleko v Haliči. Naším hraniciam nebezpečie nehrozí. Víťazné napredovanie našich aj v Srbsku pokračuje.

Položenie ne severnom bojišti.

(Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 27. novembra.)

Na poľskom fronte včerajší deň priemerne pokojne uplynul.

V západnej Haliči a v Karpátoch viedly sa bitky. *Rozhodnutie sa nikde nestalo.*

Černovice naše čaty opäť vyprázdnil.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Porážky Rusov v Karpátoch.

Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje z Debrecína:

Od 26. novembra jedno za druhým prichádzajú do Debrecína vlaky s ruskými zajatcami, ktorých zajali v Karpátoch. Dosiaľ cez Debrecín previezli asi 6000 zajatcov. Rusov odprevádzajúci vojaci hovoria, že naši v Karpátoch Rusov všade porazili.

Iglov, 28. novembra. Cez Iglov v piatok previezli 300 ruských zajatcov, ktorých naši zajali pri Dukle. Medzi nimi nachodiaci sa rezervný ruský dôstojník spomenul, že sa zúčastnil bitky pri Mukdene, ale naši vojaci ďaleko prevyšujú v hrdinkosti japonských vojakov.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Kritický obrat v Srbsku.

Sofia, 24. novembra. (Südslawische Korrespondenz.) Dľa jednomyselných z bulharského prameňa pochodiacich zprávk, ako aj na základe údajov z Nišu do Sofie prišlých bulharských obchodníkov sdeliť možno, že v Srbsku nastal kritický obrat. Ťažká porážka srbskej armády a utekanie obyvateľstva do južných strán krajiny vyvolalo neopísateľný strach, ktorý bol tým väčší, lebo srbská verejná mienka ešte aj pred krátkym časom úfala úplné víťazstvo a verila zprávkam srbských časopisov, ktoré hovorily o udajnom víťaznom napredovaní srbských čiat v Bosne a v Horvatsku a ubezpečovaly, že napredujúce srbské sily najbližšie — vraj — v Uhorskú spoja sa s Rusmi. V Niši vychodiaca

«Velika Srbija» oznámila, že ruské a srbské čaty už najbližšie vtiahnu do Budapešti. Srbská verejná mienka, ačkoľvek nedôverovala vo víťazstvo, ešte vždy nebola punktovne orientovaná o udalostiach a pred poslednou rozhodujúcou bitkou ešte vždy dôverovala v ruskú pomoc. Porážka srbských čiat pred Valjevom ale urobila zrejším, že Rusi nepomáhajú Srbom. V Niši sa domnievajú, že rakúsko-uhorské čaty sú v presile a chcú vynútiť rozhodnutie.

V tomto smysle hovoria aj úradné zprávy nižšej tlačovej kancellárie, ktoré tvrdia, že srbské čaty v nových posíciach pristavia napredujúceho nepriateľa. Dôvera oproti správe srbskej armády je však už otrasená a nespokojnosť ustavične rastie. Početné zámožné srbské famílie, ktoré po vypuknutí vojny z Belehradu ušly do Nišu, teraz utekajú do južných strán krajiny. Peniaze srbskej národnej banky už previezli do Üsküba. Ku presťahovaniu sa vlády z Nišu porobené sú už všetky prípravy. Niš teraz poskytuje práve taký obraz, ako Belehrad pred vypuknutím vojny. Srbský hlavný stán preložili do Kragujevac.

Význam podmanenia Srbska.

Rímsky časopis «Giornale d'Italia» v článku, ktorý budí veľký ruch, píše, že podmanenie Srbska bude znamenať koniec terajšej svetovej vojny. Dľa mienky časopisu tá okolnosť, že Rakúsko-Uhorsko väčšou válečnou silou sa vrhlo na Srbsko, je najvýznamnejšou politickou udalosťou. Nemecko-francúzska a nemecko-ruská vojna je vôbec nerozhodnutá a tu boj k rozhodnutiu viesť možno len tak, keď vojnu vedúce stránky prinesú obrovské obete a pripraví sa i na najväčšie ztraty. Jestli ale Rakúsko-Uhorsko zaujme Srbsko a Nemci prídu po Calais, vtedy bude možno, aby európske mocnosti na pokoj myslely. Bezprostrednou príčinou svetovej vojny — píše časopis — bolo, že rakúsko-uhorská monarchia proti Srbsku zaviedla trestnú expedíciu. — Keď rakúsko-uhorské čaty prídu po Niš, čo je už len otázkou času, vtedy monarchia dosiahne svoj vytknutý cieľ a nebude viac potrebné, aby ju Rusi v dosiahnutí jej cieľov prekážali. Keď ale Nemci prídu do Calaisu, vtedy nielen celé Belgicko budú mať

v rukách, lež zároveň tým najnebezpečnejším spôsobom môžu ohrožovať anglické brehy. Konečným bodom zápasov svetovej vojny sú teda Calais a Niš.

Protivy medzi kráľom Petrom a Pašičom.

Nišská srbská tlačová kancelária podvracia chýry o odstúpení mnisterpredsedu Pašiča. V Sofii ale rozniesly sa chýry, že medzi kráľom Petrom a Pašičom vzkrslý ostré protivy a kráľ Pašiča nechcel ani na výsluchu prijať.

V Bosne už niet Srbov.

Zo Sarajeva oznamujú: Po veľkej bitke na Romanja Planine východnú časť Bosny naši chrabří vojaci úplne očistili od srbských a černo-horských vojov, ktoré ta vtrhly. V juhovýchodnej časti Bosny ešte ostaly zbytky nepriateľských vojov; tieto voje naši v jednom čase s energičným v Srbsku započatým útočením napadli a zahnali za hranicu.

Novšie zdary našich čiat.

(Uradná zpráva z južného bojišta, vydaná 25. novembra.)

Naše čaty za ťažkých bojov už všade prekročily močaristé údolie rieky Kolubary a v útočení na východné vršky získaly územie. Viac prudkých protiútokov nepriateľských rezerví **sme odbili zapríčiniac nepriateľovi veľké**

Náš najväčší a najmenší ruský zajatec.

ztraty. Zajali sme vela Srbov, početní ale prekročili k nám.

Od Valjeva na juhovýchod naše čaty bojujúc prekročily sňahom pokryté temená vrchov Maljena a Suvobora. Tam sme včera novšie **zajali 10 dôstojníkov a vyše 300 vojakov** a ukoristili sme tri strojové pušky.

Utekajúci Srbi.

Z Nišu oznamujú: Ako zo Starého Srbska do Macedonie utekajúci ľudia rozprávajú, mestá Milanovac, Arandelovac a Čičak, taktiež aj na stá srbských dedín obyvateľstvo opustilo. Srbský hlavný stán, aby ulavil bôl pre strašnú porážku Srbov, rozširuje falošné chýry, že srbské čaty sú vraj už za Zemúnom a stoja pred Novým Sadom. Aj mesto Kragujevac vyprázdňujú. Cieľom zaopatrenia potrieb pre vojsko začalo sa novšie všeobecné rekvirovanie. Náhradné čaty, ktoré boly dosiaľ v Istipe, Radovišti a v ostatných mestách Nového Srbska, mobilisovali a odviezli na bojište. Padnutie Valjeva všade vyvolalo trapný ruch tak v kruhu vojska, jako aj obyvateľstva.

V Petrohrade sa obávajú o osud Srbska.

Londýnsky časopis «Daily Mail» oznamuje: V Petrohrade pre polozenie Srbska prechovávajú veľké obavy. V hlavnom meste Ruska už aj o tej možnosti hovoria, že srbská vláda ujde do Čiernej Hory.

Novšie veľké víťazstvo našich čiat.

(Uradná zpráva z južného bojišta, vydaná 26. novembra.)

Od včerajška môžeme podať zprávu o podstatnom pokročení bojov pozdĺž Kolubary.

Centrum nepriateľského frontu, silnú posíciu pri Lazarevac, pluky 11., 73. a 102., ktoré sú chýrne o ich bojaktivosti, **útokom zaujali.** Z tejto príležitosti zajaly 8 dôstojníkov a 1200 vojakov, ukoristily 3 kanóny, 4 vozy s municiou a 3 strojové pušky. Aj od obce Ljig na juh podarilo sa vršky ležiace východne od rieky podobného mena zaujať a z tejto príležitosti zajaf 300 Srbov. Od Valjeva na juh napredujúce vojenské stĺpy stoja pred Kosjericami.

Srbská úradná zpráva.

Sofia, 27. novembra. Z Nišu 22. novembra oznamujú: Ponevác naše ochranné čaty už 16. a 17. novembra cúvly z Valjeva a Valjevo úplne vyprázdnyly, nepriateľ začal mýliť naše pohyby, ale útokom sme energične vzdorovali.

Nezadržateľné napredovanie našich čiat.

Úradná zpráva z južného bojišťa, vydaná 27. novembra.

Boje pozdĺž Kolubary prajne napredujú. Aj včera voči húževnatému odporu nepriateľa takmer na všetkýbh bojovných čiarach získali sme územie. Zajali sme asi 900 Srbov a ukoristili jeden kanón.

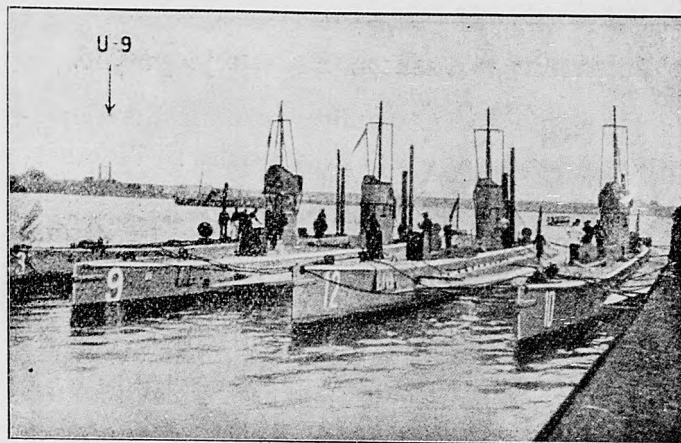
Mimoriadne neprajné počasie, premoknutá pôda rovín, ako aj tá okolnosť, že sňahové fujavice na vrškoch prekážajú každý výhľad, naše válečné operácie obťažujú síce, nálada čiat ale dľa zpráv prišlych z frontu je výtečná.

Tažká porážka Srbov.

Sofia, 28. novembra. (Südslawische Korrespondenz.) Rozhodujúce bitky pri Šabaci a Valjeve a po nich nasledujúce postupovanie rakúsko-ukorských čiat srbskú armádu veľmi zronily. Srbská armáda v posledných veľkých bitkách utrpela obrovskú porážku. Srbi veľa tisíc ľudí a veľkú zásobu válečného vystrojenia utratili a pre energické prenasledovanie nie sú vstave pritiahnutím rezervy jednotlivé pluky doplniť a zaopatriť ich municiou a potravinou. Správa srbskej armády urobila pokus, aby veľké nedostatky nahradila silami z Macedonie. Tento pokus ale dosiaľ nemal výsledku.

Armády generála Bozoviča a Sturma na druhej ochrannej čiare usilujú sa zaujať posície. Túto práve tak, ako aj tretiu, nišskú ochrannú čiaru Srbi ešte počas annexie Bosny a Hercegoviny opevnili. Rakúsko-uhorské voje ale sú Srbom za päťami tak, že už teraz za vytvorené možno považovať, že by srbská armáda ešte raz mohla niekde istú posíciu zaujať.

Vojenski znalci bulharských časopisov jednomyseľne konštatujú, že napriek smelosti Srbov každý odpor voči rakúsko uhorskej armáde je marný. «Kambana» hovorí, že predpovedanie

Víťazná «U. 9.» podmorská loď ktorá ponorila tri anglické križiaky.

Potioreka sa splní a Niš ešte pred novým rokom padne. Ztraty Srbov tak v mrtvých jako aj v ranených sú obrovské a zo Srbska utekajúce obyvateľstvo zaplavuje Bulharsko. Bulharsko na prísnejšiu obranu svojej hranice porobilo všetky poriadky.

Utekanie z Nišu do Ťsküba.

V Milane vychodiaci časopis «Lombardia» na základe z Nišu obdržaného telegrammu píše: Kráľ Peter vydal dekrét, v ktorom za hlavné mesto Srbska vyhlasuje Ťsküb. Finančné ministerstvo a štátna pokladnica sa už presťahovali do Ťsküba.

Osud Srbska, tak sa zdá, je veľmi smutný — píše «Lombardia» — lebo ináč boli by sa obávali urobiť nebezpečný krok, ktorým srbské vývodiacie kruhy seba a nové hlavné mesto vyslúžily vnútorným nepriateľom Srbska: Albáncom a tamojšiemu bulharskému obyvateľstvu. Toto utekanie na územie vnútorného nepriateľa je počiatkom konca.

Nemecko-ruská vojna.

Nemecká úradná zpráva.

Berlin, 24. novembra. Hlavný válečný stán oznamuje:

Vo Východnom Prusku polozenie je nezmenené.

V Poľsku pre vystúpenie v smere od Varšavy prichodiacej novej ruskej sily **rozhodnutie sa opozduje.** Od Čenstochovej na východ a od Krakova na severovýchod spojenecké čaty pokračovaly v útočení.

Položenie v Ruskom Poľsku je prajné.

Berlin 24. novembra. «Deutsche Tageszeitung» oznamuje z Rotterdamu: Vojenský zpravodajca «Daily Telegraph»-u, ktorý mešká na ruskom hlavnom stáne, pripravuje svojich čitateľov na to, že Rusi v terajšej bitke utrpia porážku.

Zpravodajca talianskeho časopisu «Corriere della Sera» z bojišťa v Ruskom Poľsku oznamuje: Jestli Nemci teraz na severovýchodnom

aj na haličskej hranici, vo vojenskom položení nastal obrat, ako sa to po pripravení operácií spojeneckých armád aj dalo očakávať. Ponevác strategická prevaha Hindenburga Rusov v novšom napredovaní ku pruskej hranici znova pristavila a rozhodnosťou uňho obvyklou prinútil Rusov, aby rozvinuli svoje pravé krídlo, tak že pre správu ruskej armády nepozostávalo iné, ako utiahnuť sa, s týmto takmer v jednom čase rakúsko uhorská armáda Rusov na protivnom krídle tak ľazko porazila, že je už len otázkou

Z třešněnského kostola bombami porúchaného, neporušená ostala jedine socha blahoslavenej Panny Marie.

bojišti zvíťazia, vtedy týmto víťazstvom Rusov na severe a na juhu odtnú od Visly a na takýto spôsob prekazia novšie spojenie sa ruských vojov. Nemci už i vtedy docielia veľký výsledok, keď sa im podarí dostať sa medzi nepriateľské pravé krídlo a medzi Varšavu.

Obrat na bojišti v Poľsku.

Berlin, 24. novembra. O výhľadoch na východnom bojišti popredná, príslušná osobnosť pred jedným spolupracovníkom «Lokalanzeiger»-a osvedčila sa nasledovne:

V Ruskom Poľsku a tak sa zdá, že teraz

čas, že ruská sila sa aj tu utiahne, zarátajúc aj lebergské voje. Z tohto zrejme vysvitá, že spoluúčinkovanie spojeneckých armád zase zvíťazilo.

Zmarenie ruského útoku.

Ako taliansky časopis «Corriere della Sera» z Petrohradu oznamuje, vojenski odborníci všetci súhlasia v tom, že Nemci útok Rusov proti Posenu a Krakovu zmariť. Armáda Hindenburga tým, že môže ruské centrum od boka napádať, prekáža uskutočnenie plánu Rusov, aby obkolesili Krakov a zároveň Rusov ďaleko drží od nemeckej ríše.

Nemecká úradná zpráva.

Berlin, 27. novembra. Najvyššia zpráva armády 26. novembra predpoludním oznámila:

Vo Východnom Prusku naše čaty **každý ruský útok odbily.**

Protiútok Rusov zo smeru Varšavy proti nám **sa zmaril.**

Aj od Čenstochovej na východ všetky ruské útoky pred naším frontom **sa srútily.**

40.000 neranených zajatcov; ukoristili sme 70 kanónov, 160 vozov s muníciou, 166 strojových pušiek a 30 kanónov urobili sme neupotrebitelnými.

Keď sa ani po takýchto výsledkoch nepodarilo vybojovať rozhodnutie, toho príčina väzí v zamiešaní sa ďalších silných nepriateľských síl od východu a od juhu. *Týchto útoky sme večera všade odbili.* Ku konečnému výsledku bitky však ešte nedošlo.

Škótski vojaci.

Veľká porážka Rusov v Poľsku.

Berlin, 27. nov. Hlavný válečný stán včera predpoludním o udalostach na východnom bojišti vydal nasledovnú zprávu:

Vo Východnom Prusku polozenie sa nezmenilo.

V bojoch čiat generála Mackensena pri Lodzi a Loviči prvá a druhá ruská armáda a častejšie piatej ruskej armády utrpely **veľké a ťažké ztraty.**

Rusi krem veľa mrtvých a ranených utratili

Veľká bitka v Poľsku.

Z Genfu oznamujú: Časopis «Russischer Armeebote» sdeľuje, že Nemci severne od Lodzu veľmi prudkými útokmi znova sa usilujú prelomiť odpor Rusov. Nemecké a rakúsko-uhorské voje celou silou vrhly sa na nepriateľa, lebo prehratie alebo vyhratie tejto bitky bude mať najväčší vplyv na ďalší osud vojny.

Kreštania katolíci, organizujte Katolícku ľudovú Jednotu!

Ztraty Rusov sú nenahraditeľné.

«Vossische Zeitung» domnieva sa, že správa ruskej armády pravdepodobne nebude vôbec vstave nahradit kanóny, ktoré Nemci ukoristili od Rusov. Obzvlášte preto, lebo Rusko s cudzozemskom nemá žiadneho spojenia a archangelský prístav zamrzol.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Belgickí vojaci o Angličanoch.

Berlin, 24. novembra. Siedmi belgickí dôstojníci, uprchlíci, ktorých v Brede internovali, na otázku, prečo opustili tie čaty, v ktorých tak víťazne bojovali, odpovedali nasledovne:

Lebo máme už dosť toho, aby sme svojich ubohých vojakov k vôli nemilosrdným a len o svoju kožu obávajúcim sa Angličanom do ohňa hnali. My sami sme radili vojakom, aby ušli. Aby si nemysleli, že je kráľovi po vôli zabíjanie jeho statných Belgičanov; nuž ale on seba a svoju krajinu predal Francúzom a Angličanom. Otrokom je on už dnes a nie panovníkom. Či vybijú Nemcov z Belgicka alebo nie, to je už teraz všetko jedno, naša slobodná vlasť už na veky zahynula. Predali ju, zapredali nás.

Krutý zápas o morské pobrežie.

Odborní znalci hollandských časopisov vojenskej položenie na brehu Ysera pre spojencov jednomyselne vyhlasujú za kritické. Všeobecnou mienkou je, že na bojišti behom najkratšieho času konečný zápas bude rozhodnutý v prospech Nemcov. Francúzi a Angličania sú zmorení, ich čaty preriedené. Akonáhle Nemci čerstvými silami znova budú útočiť, tento posledný všeobecný útok pre spojencov prinesie osudnú porážku.

Amsterdamský časopis «Telegraph» oznamuje 23. novembra zo Sluysu: V nedeľu celý deň bolo počuť dunenie kanónov tak od Ysera, ako aj smerom od Yperna a Dixmuidena. Bitka, tak sa zdá, stáva sa vždy prudšou.

Bojište vo Flandrii.

Amsterdamský časopis «Telegraph» oznamuje zo Sluysu, že veľké víchre a sňahové

fujavice v utorok znemožnily operácie na okolí morského pobrežia. Pred večerom dunenie kanónov už utíchlo. Hranicu Belgicka a prímornej Flandrie prísne zatvorili a nemeckú hranicu držia obsadenú nemeckí landšturmisti. V bitkách okolo Yperna nenastalo žiadnej zmeny. Mrazivé počasie pominulo a pôda znovu premokla a to tým viac, lebo v posledné dni napadlo mnoho sňahu. V Russeleare je pokoj. Čaty ustavične odvážajú na front a odtiaľ zas ranených. Zákopy nepriateľských vojov sú miestami sotva na 50 metrov jedon od druhého a rozhovory v zákopoch ležiacich vojakov počuť až ku samému nepriateľovi. Vojaci v zákopoch veľa trpia tak pre vodu, jako aj pre ľad.

Nemeckí vetroplavci v práci.

Londýnsky časopis «Times» oznamuje, že v severnom Francúzsku je tiché počasie, následkom čoho letúni majú prajnú príležitosť k lietaniu. Nemeckí letúni aj využívajú dobrú príležitosť, Ako z Genfu oznamujú, z jedného nemeckého lietadla na Hasebrouck hodili päť bomb. Jedon človek zomrel.

Krutý zápas na belgicko-francúzskom pobreží.

Berlin, 28. novembra. Hlavný válečný stán 27. novembra predpoludním vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Anglické lode ani včera sa neukazovali na morskom pobreží Flandrie. Na fronte západného bojišta podstatnejšia zmena nenastala. Od Kangenmarku na severozápad zaujali sme viac domov a z tejto príležitosti zajali sme viac nepriateľských vojakov. Naše útočenie v Argonskej hore pokročilo. Útok Francúzov proti Apremontu od St. Mihielu na východ sme odbili.

Obavy Francúzov.

Francúzska, ako aj anglická tlač dôkladne sa zaoberá s nastávajúcimi novšími operáciami, ktoré Nemci pripravujú proti spojeneckým armádam. Zo započatia útočenia nemeckej armády ešte nemožno určite tušiť, že na ktorej časti frontu sa chce pokúsiť pretať sa. Niekoľké časopisy hovoria, že Nemci sa vrhnú na najkrajnejšie ľavé krídlo, kdežto iné sa domnievajú, že napadnú centrum. Herve politik zaoberá sa

s osudom Paríža na ten prípad, keby sa Nemcom podarilo prelomiť front spojeneckých armád. Všetky časopisy prízvukujú, že premoženie nepriateľa bude stáť Francúzsko v peniazoch a v krvi ešte obrovské obete.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Porážka Angličanov.

Turecký hlavný válečný stán úradne oznamuje: Pri Kautare bola bitka, v ktorej sme Angličanov porazili. Angličania za veľkých ztrát ušli.

Napredovanie Turkov do Batumu.

Carihrad, 24. novembra. «Agence Ottomane» sdeluje nasledovnú zprávu tureckého hlavného stánu:

Naša sila, ktorá tiahne proti Batumu, nepriateľské čaty úplne zaberala na druhý breh rieky Čorok. Toto okolie držíme obsadené.

Porážka Rusov.

Carihrad, 27. novembra. Úradná zpráva tureckého hlavného vojenského stánu hovorí nasledovne:

Trváce zlé počasie na Kaukaze okamžite zastavilo naše offenzívne pohyby. Aj Rusi stoja vo svojich posíciach na hranici. Naše čaty, ktoré vnikli na okolie Čoroku, vydobily novšie víťazstvo. Obsadily Morgul, prieku Čorok v blízkosti Burčiky a aj túto posíciu obsadily. Počas tohto pohybu naše čaty ukoristily viac rýchlopalných kanónov, dva automobily, sto koní a veľa munície.

Tarci zavreli Suazský prielav.

Milano, 27. novembra. Zpravodajca časopisu «Unione» oznamuje z Port Saidu: Keď Turci na brehu Suezského kanála obsadili Elkhaznu, ukoristili dve rozhagané veľké dopravné lode a uzavreli, že tie dve lode potopia, akonáhle by anglické válečné lode chcely vynútiť priechod cez kanál. Ačkoľvek anglická flotta pri Elkhazne sa ešte neukazovala, Turci predsa prevrtali a potopili tie dve veľké lode, tak že priechod cez kanál je prekazený.

Vzbura domorodých čiat proti Angličanom.

Carihrad, 27. novembra. Dľa zprávy «Tasvir-i-Efkiar» u na okolí Suezského prielavu domorodé čaty vzbúrily sa proti Angličanom a početných z nich zabily. Pred štyrmi dňami viac železničných vozňov s anglickými ranenými došlo do Kaira.

Vojna na mori.

Utonula anglická válečná loď.

Berlin, 25. novembra. Wolffova agencia z Rotterdamu dostala nasledovný telegramm:

Dľa zprávy pochádzajúcej z istého prameňa anglický hyper-dreadnought «Audocius» 28. alebo 29. októbra na severnom pobreží Irska nabehol na mínu a utonul. Anglická admirálita udalosť prísne tají, aby v krajine pre toto nenastalo rozčúlenie.

Nemecká podmorská loď utonula.

Berlin, 25. novembra. Dľa úradnej zprávy anglického admirálstva z 23. novembra jedna predstrážna anglická loď pri severných brehoch Škótska potopila nemeckú pod morom chodiacu loď «U. 18.» Dľa zprávy Reuterovej agentúry anglický torpedolovec «Garry» zachránil 3 dôstojníkov a 23 matrózov potopenej podmorskej lode. Jeden matróz sa utopil.

Behncke,

námestník šéfa generálneho námornického štábu.

Válečnú loď «Audacious» potopili Nemci.

Frankfurt, 26. novembra. «Newyork Times» sdeluje, že anglická válečná loď «Audacious» na severnom irskom pobreží nenabehla na mínu, lež ju potopila jedna nemecká pod morom chodiaca korvetta. Nemecký generálny štáb o tomto ešte nemá hodnovernej zprávy.

Ohradzovanie sa Ameriky proti Anglicku a Francúzsku.

Carihradský časopis «Tasvir Efkiar» sdeluje: Ako sa z diplomatického prameňa dozvedáme, Spojené Štáty severo-americké oznámily svoje obradzovanie sa u anglickej a francúzskej vlády proti spojenej anglickej a francúzskej flotte,

ktorá na Egejskom mori premávku lodí nestraných štátov vo veľkej miere prekáža.

Anglická válečná loď «Bulvark» utonula.

Z Londýna oznamujú:

Na stredajšom zasadnutí nižšej snemovne námornícky minister Churchill oznámil, že radovú loď «Bulvark» 25. novembra rano v Sheernessi vyhodili do povetria. Sedem-osemsto ľudí prišlo o život; len 12 ľudí podarilo sa zachrániť. Admiráli, ktorí boli očitými svedkami katastrofy, daly výraz tomu svojmu presvedčeniu, že katastrofu zapríčinil vnútorný výbuch, pretože po nešťastí voda mora se nebúrila. Loď za tri minúty utonula.

Ztraty anglického námorníctva.

Berlin, 28. novembra. Časopisy prinášajú výkaz, dľa ktorého dosiaľ nie menej, ako 19 anglických válečných lodí vyšlo na zkazu, medzi nimi päť obrnených križiakov a dve radové lode. Časopisy v tomto vidia značnú ztratu aj pre anglické námorníctvo. Nie menej významnou je aj tá okolnosť, že anglická flotta dosiaľ v dôstojníkoch a námorníkoch utratila šesťtisíc ľudí. Ponevác anglické námorníctvo nemá nazbyt dôstojníkov a mužstva, táto okolnosť veľmi ťažko padá na váhu.

Povstanie v Indii sa šíri.

Dľa zpráv tureckých časopisov v Indii pohyb proti Angličanom nabýva vždy väčších rozmerov. Práve preto veľmi otázná je, či Anglicko bude vstave poslať ešte do Európy indické čaty. Anglická ministerská porada — ako z Kopenhágy oznamujú — splnomocnila indického vicekráľa, aby v páde potreby v Indii vyhlásil stav obleženia.

Ku ct. voličom okresu Veľkotopolčianskeho.

Veľmi by ma bolo tešilo, keby pri voľbe krajinského vyslanca, ktorá vydržiavaná má byť 2. decembra, s programom kresťanskej ľudovej strany ako kandidát vystúpil bol veľkotopolčiansky pravotár dr. Ján Hulényi. Ponevác ale o tom sme sa presvedčili, že mnohí z našich voličov nachodia sa na bojišti a aj času

bolo málo do voľby okres pochodiť, preto na radu priateľov kresťanskej ľudovej strany tak okresných ako aj budapešťanských, pri tejto voľbe z našej strany kandidáta nebude.

Budapešť, 30. nov. r. 1914.

Augustin Gramantik, farár merašický.

Zasadnutie krajinského snemu.

Jeho veličenstvo kráľ na 25. novembra ku zasadnutiu svolal krajinské zákonodarstvo a vyslancom, nachodiacim sa vo vojenskej službe, milostive udelil urlaub, aby súčasť sa mohli v snemových zasadnutiach. Ku tomuto zasadnutiu vyslanci všetkých politických stránok dostavili sa v úplnom počte. Pred zahájením zasadnutia o predmetoch pojednávania ministerpredseda radil sa s vodcami opozičných stránok, ktoré zastupovali: pápežský praelát Ján Molnár, gróf Julius Andrássy a gróf Albert Apponyi.

Zasadnutie zahájil podpredseda snemovne Karol Szász. Po zahájení prečítaný bol kráľovský prípis, ktorým jeho veličenstvo v mesiaci júni odročený snem znovu zahajuje. Vyslancovia kráľovský prípis prijali hlučnými ováciami.

Predsedaajúci po prečítaní kráľovského prípisu slovami hlbokého uznania a obdivu vyzdvihol hrdinskosť našich vojov na bojištiach, kde naši bojovníci bez rozdielu národnosti skvele a oduševnene plnia svoju povinnosť ku vlasti a ku jeho veličenstvu kráľovi. (Dlho trvajúci potlesk všetkých stránok.)

Ďalej navrhuje, aby krajinský snem dal výrazu svojmu hlbokému holdu, nezkladnej úcte a láske ku jeho veličenstvu kráľovi (Hlučné eljen!) a telegrafické pozdravenie poslal i hlavnému vodcovi armády arcikniežatu Fridrichovi. (Všestranné schvaľovanie.)

Konečne predostrený bol návrh, aby snem zápisnične dal výrazu svojím priateľským citom ku nemeckému národu ako spojencovi a pozdravil aj turecký národ, že sa tiež chytil zbrane proti spoločnému nepriateľovi. (Hlučný súhlas.)

Návrh, aby zrušený bol výrok, ktorým zo snemových zasadnutí vytvoreni boli krajinskí vyslanci: Karol Fernbach, Móric Palugyai, Géza Polónyi, Dezider Polónyi a Vilhelm Sümegi, prijatý bol jednodhlasne.

Predsedaajúci rozpomenul sa zatým o smrti pápeža Piusa X. a rumunského kráľa Karola po čom snem svoju sústrasť zvečnil v zápisnici.

Konečne oznámil, že zpomedi vyslancov sedemdesiat konajú službu pri vojsku a zpomedi nich viaceri boli vyznačení. Julius Zalán zaslúžil si na bojišti kríž hrdinskosti.

Vyslanca Serviana Budisavljeviča horvatská banská vláda pýtala vydať súdu pre obžalobu z velezrady. Ponevác ale vyskytly sa také príčiny, ktoré odôvodňovaly okamžité zakročenie, ministerpredseda menovaného

vyslancu dal zatknúť. Oznámenie bolo so súhlasom v známosť vzaté.

Keď jednotliví ministri predostreli viac návrhov súvisiacich s terajším položením, snem jednohlasne uzavrel, že svoje najbližšie zasadnutie bude vydržiavať v sobotu 28. novembra a s tým sa zasadnutie skončilo.

Krajinská snemovňa veľmožov:

zarovnak 25. novembra popoludní vydržovala zasadnutie, na ktorom prečítali kráľovský reškript o svolaní krajinského snemu. Predseda barón Samuel Jósika po predstretí predsedníckych zpráv rozpomenul sa o svetovej vojne. Poukázal na dva veľké výsledky a poučenia dosavadného priebehu vojny: na velebné prejavenie jednoty a spoludržania národa uhorského, ktorým prijal do boja povolávajúci ohlas jeho veličenstva, pokoja najmilovnejšieho panovníka a na vlasteneckú oduševnenosť a obetavosť, ktorou naši hrdinskí vojaci na bojišti konajú svoju povinnosť. Tieto dve duchapovznášajúce poučenia sú nevyčerpatelným prameňom nášho samocitu a našej dôvery, že Božská Prozreteľnosť náš boj bude korunovať výsledkom pravého víťazstva. S týmto samocitom a s celou dôverou, — pokračoval predseda — pozdvihnime aj v tomto okamihu našu dušu ku nášmu staručkému kráľovi, na ktorého osud na sklonku dlhého, v neprestajnej požehnannej práci za dobrobyt svojich národov ztráveného života, uvalil jednu z najťažších panovníckych starostí. Našou nezlomnou poddanskou vernosťou pridržiujúc sa jeho pomazanej osoby prosme Božskú Prozreteľnosť, aby mu dovolila čím skôr dožiť šťastné skončenie tohto svet otriasajúceho zápasu v konečnom víťazstve našich popri našom vernom a veľkom spojencovi už i dosiaľ s toľkou slávou bojujúcich zbraní. Snem reč predsedu prijal s dlhotrvanlivým ťeljenovaním a splnomocnil predsedu, aby cestou ministrapredsedu kráľovi a arcikniežatu Fridrichovi, hlavnému veliteľovi našich zbranných síl tlumočil prejavenie vďaky oproti našej statnej armáde a vyslovil nepoklátiteľnú dôveru.

Vojenská pošta a vianočné balíky.

Z príležitosti blížiacich sa vianočných sviatkov, príbuzní našich v ďalekej cudzine bojujúcich vojakov iste budú chcieť poslať veľké množstvo vianočné dary obsahujúcich balíkov svojim milým. Preto vojenské vodcovstvo aj napriek takmer neprekonateľných ťažkostí umožnilo, aby vojenská pošta počnúc od 5. do 15. decembra mohla prijať a odviezť všetky, našim bojujúcim vojakom adresované balíky. Podmienky tejto dopravy balíkov sú nasledovné:

Balíky môžu vážiť najviac 5 kilogr. a ich objem nesmie presahovať 60 centimetrov, mimo šiat a vystrojenia môžu byť v nich potraviny, ktoré sa nekazia, cigary, cigarety a dohán, majú byť mimoriadne trváce zaobalené do voskového plátna, alebo do tkanín, cez ktoré voda nepresiakne, alebo do pevnej kistne. Presnú adresu treba napísať na obal a nie na prilepený pa-

pier. Na ľavý bok balíka má sa napísať meno a byť zasielateľa a na pravý tieto slová: «Tábori pósta». Adressa má obsahovať: meno, šaržu, číslo pluku, bataillonu a číslo vojenskej pošty. Do balíka treba vložiť doslovný odpis adresy. Vojenská pošta balíky prijme len na zodpovednosť zasielateľa a označenie ceny balíka neni dovolené. Peniaze a zvláštne cennosti balík nemá obsahovať. Sprievodnú adresu (kiséró czím) zodpovedne treba vystaviť a rubrika «érték» má byť vyplnená týmito slovami: «A feladó felelősége». Na sprievodnú adresu mimo vyplnenia rubrik nič neslobodno napísať, lebo sprievodnú adresu vojak nedostane do ruky, ale do balíka namiesto odpisu adresy možno vložiť list s úplnou adresou patričného vojaka. Na každú sprievodnú adresu treba prilepiť poštovú marku za 60 halierov, lebo neoplatené balíky vojenská pošta neprijme. Balíky, ktoré vojenská pošta pre daku príčinu nebude môcť doručiť, pošta neprivezie nazpät lež obsah týchto balíkov velitelia čiati rozdelia takým, vojakom, ktorí prípadne nedostanú vianočnej zásielky. Zasielateľa týchto balíkov nedostanú žiadne odškodné.

B E S E D N I C A.

Po bitke.

Rozpráva jedna opatrovníčka.

(Dokončenie.)

Pomaličky pokračovali sme napred. Už nečujeme hlasy kanónov, ale vždy viac a viac znakov ukazuje, že sa blížime ku bojištu, ba hádam že sme už tam. Kde-tu vyvalené kone, tam rozstrelený voz, potom celá hromada odhodných tornistrov značí, že tu krutá pasovačka bola. S nami v jednom smere zápraže, nekončné rady muníciou a proviantom naplnených vozov tiahnu za bojovnými čatami.

Tmavé, ťažké oblaky prachu plávajú v povetří nad cestou a kôň a jazdec sú takej barvy ako prach na hradskej. Tento nezapomenuteľný obraz bol by výborný motív pre maliara, bo predstavuje, ako jednakej barvy vzduch, zem, jazdca a koňa pozlácajú zajsleho slnka papršky. Ako čo by prachové more bol ten prach, tak svietil v žiare slnka a ľudia, vozy a jazda zo svetlého pozadia, vyčnievaly sta čierne tiene.

Tmavá noc, ako hrob. Svetlo neslobodno zapáľiť, bo bárs Rusi hodinami pred ich divým útekem cúvli, jednotlivé čaty udajne tmolia sa ešte tu po okolí. V dialke vidieť všade strážne ohne, horiace dediny a mestá. Pred nami stoja porúcané domy, vedľa nich sú studne, kde rady vozov na okamich postoja, aby si ľudia a kone s občerstvujúcim nápojom zahasili smäd.

Do práce! Rýchle stojíme v rade. Jedon na dva metre vysoký vojenský lekár, ktorý od ukonania ani hovoriť nevie, pomoc pýta od nášho vodcu. Najprv vyložiť máme na jedon k odchodu sriadený vlak všetky

ku viazaniu ranených potrebné veci, na náš vlak ale ich samých. Dáme sa do práce.

V prvom okamihu so strachom a hrúzou odstrčíme ruku, bo sme siahli do poli sadnutej, šmiklavej ľudskej krvi. Lež čím skôr prevládne ľudskú slabosť a sotva sme sa s prvými hrúzami vojny obznámili, ponáhľame sa posbierať a do vlaku vložiť zbrane, tornistre, zdrapy šiat. Ledva sme skončili túto smutnú prácu, ideme raneným na pomoc. Vyložíme ich na nosidlá a ideme s nimi za hlavným vojenským lekárom do hostinca ležiaceho proti železničnej stanici. Tento hostinec oheň síce zašanoval, ale ináč Rusi docela porúcali. Pri svetle lampy vkročíme do jedného humna. Tichúčko a nemo leží na slame niekoľko ťažko ranených nemeckých vojakov.

— Ťažké prsné, brušné a hlavové rany; nemožno ich odvieť — rečie lekár — ale prenesme chudákov do domu.

Opaterne položíme ich na nosidlá a všetkých preneseme do hostinca, kde už pohodlnejšie lúžka pripravili pre nich. Potom ideme do druhého väčšieho humna. V tomto leží mnoho nemeckých a ruských ranených.

— Konečne odnesú nás — ozve sa jeden z ranenýca Nemcov.

— Možná, že predsa vyliečim sa — vzdychne si jeden ruský vojak — keď nemeckí lekári lieča.

— Čo bude so mnou. Ubohá manželka, ubohé deti moje — lká jeden ranený.

Ľachko ranených, alebo aspoň len tých, ktorí vydržia cestu, vyložíme na vlak; ostatní tam zostanú v hostinci, ktorý hádam žive nikdy nezanechajú.

Cez tmavý a špinavý dvor prejdeme do iného humna. Ťažko ranený ruský vojak leží v ňom. Keď pozremo jeho ranu zhrozíme sa; šrapnell celkom roztrhol mu brucho. Bolo to hrozné videnie. Tam sme ho museli nechať chudáka, nebolo pomoci.

Ešte hroznejší obraz bol, ktorý nás čakal v ovocnej záhrade, za hostincem. V celých radoch ležali tam ruskí ranení. Ich zrak, ktorý takmer už zatemnel, vyjasnil sa, keď sme sa k nim blížili. Rýchle sme ich povykľadali na nosidlá a vyložili na vlak. Poľnoc bola, keď sme prácu skončili. Hvizd! Náš vlak odjachaľ k najbližšej nemocnici. A ako sa vlak ďalej kotúľal v tmavej noci, tam stojíme pri lúžkach ranených a opatrujeme, viažeme a krotíme ich.

Podáva: O. Hl.

CHYRNÍK.

Nemecké vyznačenie následníka trónu. Uhorská Telegrafická Kancelária oznamuje z tlačového stánu: Následník trónu arciknieža Karol Franc Jozef od nemeckého cisára v utorok dostal nasledovný telegramm:

«Hlavný válečný stán, 24. novembra. Vyzkúsené zúčastňovanie sa vašej cis. a kráľ. Výsosti vo válečných operáciach našich spojeneckých armád pohlo ma ku

prejaveniu tej mojej túžby, aby som vašej cis. a kr. Výsosti na znak môjho hlbokého vázenia si tejto vašej činnosti udelil 1. a 2. triedu pre moju armádu znova založeného kríža a aby som odznaky týchto poslal vašej cis. a kráľ. Výsosti. *Vilhelm.»*

Následník trónu o tomto vyznačení telegraficky upovedomil Jeho veličenstvo nášho kráľa a súčasne nemeckému cisárovi nasledovným telegrammom ďakoval za vyznačenie:

«Prosím vaše Veličenstvo, prijmite moju poníženú vďaku za najmilostivejšie udelenie železného kríža 1. a 2. triedy. Toto vyznačenie úprimne obdivovanej nemeckej armády čo stálu pamiatku verného zbranného priateľstva so zvláštnou hrdosťou budem nosiť a istý som, že sa v zriedkavej svornosti, spoločnou silou bojujúcim spojeneckým armádam podari mocného nepriateľa premôcť. *Arciknieža Karol.»*

Benátsky patriarcha †. Benátsky patriarcha kardinál Cavallari za 11 rokov bol arcipastierom Benátok a zomrel v utorok 24. novembra. Kardinál Cavallari v benátskom patriarcháte bezprostredným nástupcom bol kardinála Jozefa Sarto, ktorý 4. augusta r. 1903. zvolený bol za pápeža. Pápež Pius X. ťažko opustil Benátky a svojho nástupcu v hodnosti benátskeho patriarchatu on sám vyhládol medzi tými, ktorí mu blízko stáli k srdcu. On ho vymenoval aj za kardinála.

Dar cisára Vilhelma jednej slúžke. Z Kölnu oznamujú: Do vojsko napomáhajúceho úradu mesta Kölnu tieto dni prišla jedna slúžka a odovzdala všetky svoje usparené peniaze, 2000 mariek, pre rodiny bojujúcich vojakov. Mestský zastupiteľský sbor na verejnom shromáždení vyslovil patričnej vďaku za jej šlachetný skutok a cisárovná poslala jej vlastnoručným podpisom opatrenú kat. modlitebnú knižku. Cisár Vilhelm sa teraz dozvedel o obetavom skutku slúžkinom a z hlavného vojenského stánu poslal jej umelecky zhotovenú zlatú brošňu.

Katolícke kňazské majetky na válečné ciele. Na uhorskú vojensku pôžičku značili: Ostrihomské arcibiskupstvo a hlavná kapitula tri milióny, okrem toho kardinál knieža-primas dr. Ján Csernoch na svoju osobu 200.000 korún, vacovská kapitula a opátstvo v Zirci po jednom milione, prešovský gr. kat. biskup dr. Štefan Novák a kaločská kapitula po polmilione, knieža dr. Egon Hohenlohe, opáťfarár v sedmohradskom Velkom Sobinove 100.000 a temešvárske hlavné gymnázium piaristov 50.000 korún. — Satmársky biskup dr. Tibor Boromisza na podporu rodín narukovaných vojakov obetoval 2000 korún. — Katolíckemu Karitásu dali: Ján Oszvald kaplán vo Vasszentmihályi 300, Štefan Krajcsir farár v Nógrád-Marcali 130, Viktor Radnai farár v obci Ludány, Tibor Kerékgyártó hlavnomestský katechéta a Ignác Mladonitzky čestný biskup rábsky po 100 korunách.

Z biskupstva spišského k vojenskej službe narukovali nasledujúci: Ignác Grebács kaplán smičanský, Jozef Brnussák kaplán biacovský, Štefan Hajós

a Franc Ulmanek dočasní administrátori vlachskí, Franc Hanzély farár žegranský, Jozef Matyasák farár sedliacko-dubovský, Béla Novák kaplán zárivský, Eugen Puhalla kaplán kéžmarský, Ferdinand Machay kaplán ružomberšký, Ján Hvizdos farár chižňanský, Jozef Hohol farár vikartovské a Ján Korsch farár ždaranský.

Biskup za válečné útraty. Čanádsky biskup dr. Julius Glattfelder vyzval svoje kňazstvo, aby vo sviatok Všetkých Svätých a v Deň všetch verných dušičiek uprostred svojich veriacich zariadili sbierku na cieľe spolku Červeného Kríža a Vojsko napomáhajúceho úradu. Sbíerka, ku ktorej okrem veriacich prispelo i kňazstvo, priniesla 29.304 koruny.

Katolícka cirkev za pohorelcov. Pohorelcom z obce Apátheqyalja osvietený pán biskup Wolfgang Radnai poslal 1000 a ostrihomská kapitula dala 400 korún.

Biskupi medzi ranenými. Kaločský arcibiskup dr. Arpad Várady minule už piatyráz navštívil v menšom semeništi umiestnených ranených vojakov a shováral sa s každým. Biskup neprestajne obdaruje nemocnicu mnohými potravinami. — Szombathelyský biskup gróf Ján Mikes v tieto dni navštívil nemocnicu Červeného Kríža zariadenú v sombathelskom ústave slepých. Biskup šiel od postele ku posteli, oslovil každého raneného a všetkých 116 ranených nemocnice obdaril s obrázkom Panny Marie. Vstúpil i do kuchyne, pokoštoval jedlá, aby sa i takým spôsobom presvedčil, či opatrovanie ranených vedie sa celkom v poriadku. — Z Košíc oznamujú: Košický biskup dr. August Fischer-Colbrie navštívil vojenskú zotavujúcu nemocnicu spolku protestantského patronázu, kde sdrzuje sa 20 ranených vojakov. Osvietený pán biskup ku každému vojakovi mal milé slová.

Chýry zo Spiša. Honvédske kapitán Alfred Szathmáry, ktorý z Novej Vsi viedol honvédov na bojište, 1. novembra zomrel hrdinskou smrťou v boji pri rieke San. Tam padnul i honvédske kapitán Kátay ako i Imrich Grossmann, poručík v rezerve. V bojoch pri rieke San padnul i syn felkanského ryhtára, diplomovaný notár Pavel Peschkó, ktorý len nedávno dostal víťaznu medaillu. — 6. novembra viezli na železnici cez Novú Ves zase ruských zajatých vojakov, medzi ktorými bol i jeden officier. — 32. jágersky bataillon, ktorý pre koleru, červienku a tifus z bojišťa bol odoslaný a za viac týždňov v Podolínci umiestnený, 9. novembra vrátil sa na bojište. Lúčenie bolo veľmi dojmavé. V deň odchodu ráno spovedalo sa 500 vojakov a popoludní bezprostredne pred odchodom postavilo sa 1000 mužov pred kostol a nastalo hrobové ticho, keď im miestny farár Franc Spiritza, obkľúčený štyrmi kňazmi s horiacimi sviečkami v rukách, požehnanie udelil s prev. Sviatosťou Oltárnou. Toporský farár Ondrej Háber mal k nim peknú krátku príležitostnú oduševňujúcu kázeň. Pri tom cirkevnom lúčení neostalo oka bez slz. Na železničnú stanicu odprevádzalo ich celé mesto. 115 chorých vojakov ostalo ešte v Po-

dolínci, umiestnení sú v hlavn. gymnáziume piaristov. — Novovesským vojenským nemocniciam darovali Ján Horváth, professor tamojšej učiteľskej pripravovne, mäso z veľkého divého kanca a viacerí všelijaké potraviny a spodné šaty. Novovesskej filiálke Červeného Kríža darovali štyria 127 korún a dvadsiatišiesti na teplé šaty a na vianočné dary vojakov obetovali 333 korún. Obecenstvo mesta Kéžmarok miestnemu Červenému Krížu darovalo 300 celkom zariadených postiel a na podporu chudobných rodín narukovaných občania mesta složili 8000 korún. Tri kéžmarské nemocnice Červeného Kríža majú dovedna 463 postiel, do 7. novembra opatrovali v nich 669 chorých vojakov. V Kéžmarku v deň všetch verných dušičiek sossbieralo sa na spodné teplé šaty pre vojakov 433 korún. Žiačky kéžmarského obchodného naukobehu zhotovili pre vojakov 14 čapíc proti sňahu, tri páry nákolenníkov, 17 zápästkov, dva nábrušné obvazky, 1 prsný pás a 1 pár onú. Pre nemocnicu spiškosobotského Červeného Kríža sporiteľňa päťhornovidieckych miest dala 200, jedna spoločnosť striebornej svadby 100 korún a Ján Pankovič jedného jeleňa. V Podhradí deň všetch verných dušičiek na podporu rodín narukovaných vojakov priniesol 145 kor. — Laibský mestský výbor uzavrel, že značí 45 kusov cenných papierov vojenskej požičky po 100 kor. hodnoty, aj v kruhu obyvateľstva badať čulú zaujatost o tú nacionálnu požičku; novovesský priemyselný spolok značí 3000 a novovesský spevokol zo svojho cestovného fondu 1500 kor. — Žiaci kapitulskej biskupskej katolíckej učiteľskej pripravovne 1. novembra s veľkou oduševnenosťou ovenčili honvédske náhrobný pomník v podhradskom cintoríne; pamätnú reč povedal štvrtoročný Ján Hanák. V 39 ľudových školách stonice pre narukovanie učiteľov nemohlo sa ešte začať vyučovanie. V Levoči otvorili všetky ľudové a učňovské školy; zo stredných škôl vedú sa riadne prednášky len v biskupskej dievčenskej škole (polgárke) mníšiek, v ostatných stredných školách je ešte vždy vojsko umiestnené. Vo Fridmane na druhú r. kat. učiteľskú stanicu vyvolili podolínskeho rodáka Eduarda Remyšovského. — V Markušovciach a vo Vikartovciach ustálili po jednom páde koleru. — Laibský rodák Ludvik Špitkó, hlavný direktor stredných škôl budapeštianskeho okolia, v 68. roku života svojho zomrel v Budapešti. V Richvalde po viacnásobnom prijatí sv. sviatostí v 85. roku života svojho zomrel istý Jozef Nedoroščik, ktorý účasť vzal v rakúsko talianskej vojne, kde aj stredný palec pravej ruky ztratil; nebohý, ktorý sa v 73. roku ženil druhý raz, užíval aj istú ročitú pensiu. Richvaldský rodák Jozef Paciga, ktorý v Amrike pre relovských pohorelcov sossbieral 310 korún, následkom nešťastia, ktoré ho zastihlo vo fabrike, 27. augusta zomrel v americkom Douglase.

Vyznačení a pochválení vojaci 71. regimentu. Na predostrenie hlavného veliteľstva na severnom bojišti operujúcej armády vyznačení boli za svoju hrdinskost striebornou medaillou I. triedy: strážmajster Filip

Drbul, firer Anton Adamica, Alojz Kobisa a Franc Ruttkay-Jurusva, kapráli Štefan Hausrichter-Pán, Rudolf Pivko, Jozef Plaszek, Martin Sedivy a infanterist Vilhelm Veselovsky; strážmajstri Jozef Halmos, Michal Majerčík; cugsfireri Ondrej Hornaček, Franc Mayer, Béla Laeko; kapráli Jozef Batorek Dudiašek, Ondrej Lacko-Kubinda, Pavel Supej, Jozef Veneni, Jozef Zuzik; infanteristi Štefan Böhm, Ondrej Hladek, Jozef Kojda, Jozef Stric, Matej Supica, Ján Suló, Ludvik Veselovsky a Karol Weber. — Pochválení boli pre ich zmužilost: cugsfirer Alojz Stric, kapráli Adam Adamus, Lukáč Baranik, Ignác Fischera, Štefan Jurga, Filip Spitz, frajtri Pavel Kascák, Ján Žalko, infanteristi Ďuro Balázs, Jozef Badin, Štefan Bednarčík, Rudolf Domanický, Jozef Loboda, Alojz Rekoranec, Andrej Pajtina, Cyprian Roudek, Ďuro Sučanský, Štefan Trabalka a Felix Vagai.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédske pluk; *komp.*, je tolko ako kompánia; *lp.*, landsturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Z 25. spoločného pešieho pluku lučenského: Diamantstein Desider zástavník 7, Drča Velimir nadnáp. 5, Jurasko Aleú kadét, Németh Emil zástavník 10, Rimeg Gejza zástavník 8, Seidner Martin poručík 10, Villányi Ambruš poručík 6. †, Almássy Anastáz 8, Andrik Ondrej 5, Baljác 12, Babcsan Anton 9, Barczy Július 9, Barna 10, Barta 10, Barto Štefan 4, Bartos Jozef 5, Bellér 10, Bencsok Franc 5, Benus Ján 4, Benyo Ján 12, Berta Lajoš 4, Biró Štefan 8, Bisztrán 12, Bizó 10, Blasko Franc 2, Blasko Jur 5. †, Bodnár Štefan 5, Bohuska Ján 5, Boszák Ján 5, Bata Jozef 4, Botos 10, Botos Bartolomej 7, Bradács Peter 8, Burkus Ján 4, Burszki Ján 6, Buvala Štefan 2, Buvala Štefan 2, Chovan Pavel 2, Csank Ludvik 5, Csatai 10, Cserovszky Jozef 7. †, Csesok Jur 2, Csics Ondrej 7, Csikfejes Ján

6, Csincsura 10, Csonka Aleúander 6, Csonka Bertalan 4, Czaban Pavel 5, Czabo Ondrej 5, Czako Gašpar 16, Deák Jur 6, Deman infant. 10, Deman frajter 10, Dirbák Jozef 7, Dobroczy 10, Dobrota Ondrej 7, Dobsinszky Ján 9. †, Dohank a Jozef 6 †, Domonkos Jozef 5, Dózsa Jozef 2, Duboviezky Franc 1 †, Ezrényi Ján 2, Fabry kaprál 10, Francsi Pavel 6 †, Farbjak Pavel 6, Ferjencsik Július 6, Filesik Ondrej 7, Filip Ondrej 2 †, Fodor Ludvik 5 †, Fodor Štefan 7, Frizna Pavel 5, Fülöp 12 †, Furak Ján 6, Galicz Jozef 5, Gáll Andrej 12, Gallo 4, Gallo Lajoš 4, Gargus Jur 9, Gazdik Pacel 6, Gesso Ján 2, Gabis Ján 5, Gombosan 10, Gömöri Béla 5, Gonda Pavel 7, Guros Pavel 9, Gyengyes 12, Gyórfi 10, Gyuros Pavel 4, Hacsí Desider 9, Hanusz 10, Hasko 10, Hegedüs 10, Herényi Stefan 6, Hlavaj Pavel 5, Hlupos 10, Hoduly 10, Hoffmann Pavel 5, Hoky Jur 7, Holecz Štefan 6, Hollandi Ján 5, Horak Jozef 5, Horniak Pavel 11, Horváth 10, Hrabács Matej 6, Ihracska Pavel 5.

Najnovšie.

Zaujatie Belehradu.

Frank generál pechoty 2. decembra jeho veľičenstvu poslal zprávu, že V. vojenský sbor zaujal Belehrad.

Ustálenie najvyšších cien obilín.

Nariadenie poľahne najvyšších cien obilín na obilnú burzu nemalo značného vplyvu. Dľa ustálenia platili za pšenicu 30. októbra 40·80 kor., 31. októbra 40·95 kor.; za raž 30. októbra 31·90 kor., 31. októbra 32·30 kor. — Za kukuricu platili 14. októbra 24.—; za jačmeň 29·65 kor. — 30. novembra platili: za tiskú pšenicu 41·20 kor. Za raž platili 32·70—32·60 kor. Za ovos platili 24·70—24·60 kor.

Makulatura papier

(starých novín papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN

Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefon József 83—72.

Oznamy prijíma administrácia

„Kreštan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Bazilika zlatokosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiada. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetochýrnej **„Bazilika zlatokosa“**. Dorábanie tejto kosa je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštného upotrebenia predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierekou zasielame:

1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5·30, 9 mm. 7·50, 12 mm. 8·50 kor.
1 „ „ s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8·60, 12 mm. 9·20 kor.

Potrebné guľky ratame lacno.

Vlasstrihací stroj K 5.—, Z ebendreva križ s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—, 1 podobný veľký stojací križ K 2·70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3·80. 1 liatý železný križ ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—, 160 cm. vysoký K 16.—. Sbírateľom objednávateľov našich kôs, po 10 kusoch 1 zdarma, po 80 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ primáského a hlavnokapitúlskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.

Tlačou Stephaneum nč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.